

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a JUDr. Jaromíra Klepše ve věci

žalobkyně: **České elektrokomunikace, s. r. o.**, IČO: 275 85 620
sídlem Kovanecká 2108/10, 190 00 Praha 9
zastoupena advokátem Mgr. Janem Švarcem
sídlem Vodičkova 695/24, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: **Český úřad zeměměřičský a katastrální**
sídlem Pod sídlištěm 1800/9, 182 00 Praha 8

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu spočívajícím v tom, že žalovaný odmítá žalobkyni poskytovat údaje katastru nemovitostí za úplatu dálkovým přístupem i poté, co žalobkyně 22. 4. 2022 zaplatila dlužnou úhradu

takto:

- I. Žaloba **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni **se vrací** z účtu Městského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč.
- IV. Žalobkyně nechť soudu do pěti dnů od doručení tohoto usnesení **sdělí číslo bankovního účtu**, na který jí má být vrácen soudní poplatek podle výroku III. tohoto usnesení, anebo sdělí soudu adresu, na kterou jí má být vrácen poštovní poukázkou.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou 9. 6. 2022 u zdejšího soudu domáhá ochrany před shora popsáním nezákonným zásahem žalovaného. Uvedla, že má u žalovaného založen zákaznický účet pro dálkový přístup k údajům katastru nemovitostí poskytovaným za úplatu ve smyslu § 55 odst. 3 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (**katastrální zákon**). Uvědomuje si, že nezaplatila včas úhradu za 4. čtvrtletí 2021, v důsledku čehož jí žalovaný přístup zablokoval. Žalovaný však v rozporu se zákonem žalobkynin přístup neobnovil ani poté, co zaplatila dlužnou úplatu 2 760 Kč (22. 4. 2022) i zákonný úrok z prodlení 11,75 % ve výši 75 Kč (3. 5. 2022).
2. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že závazkový vztah mezi ním a žalobkyní, který vznikl na základě žalobkyniny žádosti o založení zákaznického účtu, kterou žalovaný

akceptoval, má soukromoprávní povahu a řídí se obchodním zákoníkem, což je uvedeno také v samotné žádosti. V ní je upravena rovněž výše úroků z prodlení 0,1 % denně z dlužné částky. Žalobkyně tak za období do 22. 4. 2022, kdy uhradila jistinu, nedlužila na úrocích z prodlení 76 Kč, jak se domnívá, nýbrž 234 Kč. Žalovaný proto u žalobkyně nadále eviduje nedoplatek. Závěrem žalovaný podotkl, že dluhy z obdobných smluv včetně úroků z prodlení běžně vymáhá u civilních soudů a ty mu dávají za pravdu.

3. Soud se musel v první řadě zabývat tím, zda lze žalobu vůbec věcně projednat. Podle § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. Nezbytným předpokladem jakékoli správní žaloby je alespoň minimální dotčení sféry žalobcových veřejných subjektivních práv (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Aps 1/2005-69, 603/2005 Sb. NSS ze 17. 3. 2005). S tím koresponduje § 46 odst. 2 s. ř. s., podle něžž soud odmítne návrh také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení
4. V této věci jde konkrétně o to, jestli žalovaný při zabránění žalobkyni v dálkovém přístupu k údajům katastru nemovitostí (dále též „**katastr**“) vykonával veřejnou moc, jak se domnívá žalobkyně, nebo zda využil oprávnění plynoucího mu z čistě soukromoprávního vztahu se žalobkyní, jak tvrdí žalovaný.
5. Katastr je podle § 1 odst. 1 katastrálního zákona veřejný seznam, který obsahuje soubor údajů o nemovitých věcech vymezených tímto zákonem zahrnující jejich soupis, popis, geometrické a polohové určení a zápis práv k těmto nemovitostem. Právní rámec poskytování údajů z katastru je upraven v § 55 katastrálního zákona a podrobněji ve vyhlášce č. 358/2013 Sb., o poskytování údajů z katastru nemovitostí (dále též „**vyhláška**“). Údaje z katastru jsou poskytovány v mnoha různých formách. Jednou z nich je vyhotovování výpisů, opisů nebo kopií z katastrálního operátu, jakož i identifikace parcel, ve formě veřejné listiny (§ 55 odst. 2 katastrálního zákona). Za vyhotovování těchto veřejných listin se vybírají správní poplatky podle položky 119 zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Dalším způsobem poskytování údajů je dálkový přístup pomocí počítačové sítě za úplatu, který může za podmínek stanovených vyhláškou č. 358/2013 Sb. získat každý, kdo o něj požádá (§ 55 odst. 3 katastrálního zákona). Právě o tento dálkový přístup v posuzované věci jde.
6. Vyhláška v § 11 stanoví, že dálkový přístup k údajům katastru poskytuje žalovaný na základě písemné žádosti, která se podává na formuláři, jehož vzor je zveřejněn na internetových stránkách žalovaného (odstavec 2 věta první a druhá). Úřad žadateli po založení zákaznického účtu sdělí údaje potřebné pro umožnění dálkového přístupu k údajům katastru (odstavec 4 věta první). Žalovaný provádí pravidelné měsíční nebo čtvrtletní vyúčtování za poskytnuté údaje z katastru; výše úplaty za poskytnutí údajů z katastru dálkovým přístupem je stanovena v přílohách č. 4 a 5 k vyhlášce (odstavec 7). Podle § 12 odst. 1 vyhlášky platí, že pokud uživatel dálkového přístupu mimo jiné neplní své povinnosti v oblasti úhrad za poskytované údaje z katastru dálkovým přístupem, je žalovaný oprávněn mu zabránit v dálkovém přístupu k údajům katastru technickými prostředky.

7. Poskytování údajů pomocí dálkového přístupu tak je třeba odlišovat od vyhotovování výpisů, opisů nebo kopií z katastru. V druhém případě dochází k výkonu veřejné moci v tom ohledu, že žalovaný na požádání vyhotovuje veřejné listiny a vybírá za to v postavení správce daně správní poplatky podle zákona o správních poplatcích, užívaje při tom subsidiárně zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (srov. rozsudek NSS č. j. 5 As 34/2010-80 z 8. 12. 2011). Naproti tomu v prvním případě jde o komerční službu spočívající v permanentním dálkovém přístupu k údajům z katastru (nikoli ve formě veřejné listiny), a to za úplaty vázanou na konkrétní rozsah využitých údajů, aniž by žalovaný v rámci poskytování této služby disponoval jakýmkoli vrchnostenským oprávněním.
8. Žádost o dálkový přístup je podávána na formulářovém dokumentu, zveřejněném na internetových stránkách žalovaného, a mezi účastníky není sporu o to, že v žalobkynině žádosti z 28. 4. 2008 bylo uvedeno, že závazkový vztah založený touto žádostí se řídí zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Tomu, že vztah mezi žalobkyní a žalovaným má soukromoprávní povahu, odpovídá také rozhodovací praxe soudů, neboť spory o úplatu za dálkový přístup k údajům katastru, stejně jako spory o vydání bezdůvodného obohacení vzniklého zaplacením takové úplaty bez právního důvodu, projednávají soudy v občanském soudním řízení. Jak soud již uvedl, úhrada za tuto službu nemá povahu správního poplatku, nýbrž úplaty, která je vyčíslována a hrazena zpětně způsobem typickým pro obchodní vztahy. V tomto ohledu lze odkázat na příklad na rozsudek zdejšího soudu č. j. 53 Co 209/2018-85 z 30. 8. 2018 nebo rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 č. j. 9 C 9/2021-12 z 9. 2. 2021 (dostupný v systému ASPI) a zejména na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 234/2004 z 31. 12. 2009 (dostupný na www.nsoud.cz) o žalobě na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého poskytnutím úplaty za poskytnutí údajů katastru ve formě počítačových souborů mezi žalovaným a jedním z uživatelů (rozsudek se týkal přechozí, avšak obsahově shodné právní úpravy). S právním názorem Nejvyššího soudu zřejmě souzněl také Krajský soud v Ostravě v rozsudku č. j. 22 Ca 330/2006-23 z 1. 11. 2007, publikovaném pod č. 1496/2008 Sb. NSS, jakkoli se toto řízení týkalo správních poplatků za výpisy, opisy a kopie z katastru.
9. Jestliže se právní vztah vzniklý přijetím žalobkyniny žádosti žalovaným řídí předpisy soukromého práva (u dřívějších vztahů obchodním zákoníkem, u pozdějších zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), pak veškeré spory vzniklé z tohoto vztahu musejí mít také soukromoprávní povahu. To platí nutně jak o sporu o zaplacení úhrady, tak o sporu o zabránění v dálkovém přístupu ve smyslu § 12 odst. 1 vyhlášky, což je ve své podstatě přerušení poskytování sjednaných služeb. Předmětem obou těchto sporů je plnění závazků sjednaných ve smlouvě, a není mezi nimi žádný principiální rozdíl. Žalovaný ostatně zabránil žalobkyni v dálkovém přístupu právě proto, že žalobkyně podle jeho názoru nezaplatila celou dlužnou částku včetně úroku z prodlení. Na vysloveném závěru nemění ničeho ani skutečnost, že oprávnění žalovaného zabránit uživateli v dálkovém přístupu technickými prostředky je výslovně zakotveno ve vyhlášce, tedy v právním předpisu. Obdobně konstruovaná oprávnění jednotlivých smluvních stran bývají totiž nezřídka stanovena právními předpisy i v oblasti soukromoprávních vztahů (poukázat lze na příklad na zadržovací právo ve smyslu § 1395 a násl. občanského zákoníku, které opravňuje věřitele k tomu, aby ze své vůle zadržel oprávněně drženou dlužníkovu movitou věc k zajištění splatného dluhu).

10. Stranou soud ponechává otázku, zda by byl žalovaný v postavení orgánu veřejné moci v situaci, kdy by odmítl akceptovat žádost o dálkový přístup k údajům katastru podanou žadatelem, jenž by splnil veškeré požadavky stanovené katastrálním zákonem a prováděcí vyhláškou (tedy kdyby do soukromoprávního vztahu vůbec odmítl vstoupit), neboť k tomu mezi účastníky řízení nedošlo. Jestliže ovšem žalovaný žádost přijme, vznikne mezi ním a žadatelem soukromoprávní vztah, spory z nějž je třeba řešit soukromoprávními prostředky. V daném případě se tak žalobkyně mohla – pokud je přesvědčena, že žalovanému uhradila celou jistinu včetně úroku z prodlení – domáhat civilní žalobou toho, aby soud uložil žalovanému povinnost plnit jeho smluvní závazky (poskytovat jí údaje z katastru), případně teoreticky též určení toho, že žalobkyně nemá vůči žalovanému žádný dluh na úhradách (od jehož domnělé existence se odvíjelo zablokování jejího dálkového přístupu). Volba konkrétní procesní strategie je ovšem v dispozici a odpovědnosti žalobkyně.
11. Jelikož se žalobkyně domáhá rozhodnutí ve sporu, o němž má rozhodnout soud v občanském soudním řízení, soud žalobu podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítl.
12. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 3 větou první s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.
13. Výrok o vrácení soudního poplatku vychází z § 10 odst. 3 věty poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, podle nějž byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek..
14. Soudní poplatek bude žalobkyni vrácen do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení (§ 10a zákona o soudních poplatcích) na bankovní účet, z nějž byl zaplacen, pakliže žalobkyně ve lhůtě pěti dnů od doručení tohoto usnesení nesdělí soudu za tímto účelem číslo jiného bankovního účtu nebo nepožádá o vrácení soudního poplatku poštovní poukázkou.

Poučení:

I.

Žalobkyně může do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení o odmítnutí žaloby podat žalobu podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, k místně příslušnému okresnímu (obvodnímu) soudu (§ 46 odst. 2 s. ř. s., § 9 odst. 1 občanského soudního řádu). V případě podání žaloby u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení v této lhůtě platí, že řízení o ní bylo u soudu zahájeno dnem, kdy správnímu soudu došla odmítnutá žaloba (§ 82 odst. 3 o. s. ř.).

II.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 6. září 2022

JUDr. Ing. Viera Horčicová
předsedkyně senátu